A. D. 1910. N^RUS XII.

CURRENDA

SACRA CONGREGATIO CONSISTORIALIS.

De amotione administrativa ab officio et beneficio curato.

DECRETUM.

Maxima cura semper Ecclesiae fuit, ut christiano populo praeessent et animarum saluti prospicerent selecti e sacerdotum numero viri, qui vitae integritate niterent et cum fructu suis muniis fungerentur.

Quamvis autem, ut hi rectores, quae paroeciae utilia aut necessaria esse iudicarent, alacriore possent animo suscipere soluti metu, ne ab Ordinario amoverentur pro lubitu, praescriptum generatim fuerit, ut stabiles in suo officio permanerent; nihilominus, quia stabilitas haec in salutem est inducta fidelium, idcirco sapienti consilio cautum est, ut eadem non sic urgeatur, ut in perniciem potius ipsorum cedat.

Quapropter, si quis scelestus creditum sibi gregem destruat magis quam aedificet, is debet, iuxta antiquissimum et constantem Ecclesiae morem, quantum fas est, instituto iudicio de crimine, beneficio privari, hoc est a parochiali munere abduci. Quod si, vi canonici iuris, criminali iudicio ac poenali destitutioni non sit locus; parochus autem hac illave

ŚWIĘTA KONGREGACYA KONSYSTORSKA.

O administracyjnem usuwaniu od urzędu i beneficyum proboszczowskiego.

DEKRET.

Kościół troszczył się zawsze bardzo usilnie o to, aby na czele ludu wiernego stali i pracowali nad zbawieniem dusz mężowie wybrani z pośród duchowieństwa, którzyby jaśnieli nieskazitelnością życia i skutecznie spełniali swoje obowiązki.

Aby ci przewodnicy wiernych to, co uważają za pożyteczne lub konieczne dla dobra parafii, mogli spełniać z tem większą gorliwością, nie lękając się samowolnego usunięcia przez Ordynaryusza, istniało prawo, że są oni nieusuwalni w swoim urzędzie; jednak, ponieważ tę nieusuwalność wprowadzono dla dobra wiernych, dlatego równocześnie mądrze zastrzeżono, iż nie można jej przesadnie tłumaczyć, żeby raczej wychodziła na ich szkodę.

To też według zwyczaju od najdawniejszych czasów w Kościele przyjętego, gdyby jaki występny pasterz owczarnię sobie powierzoną burzył zamiast budować, ma być po udowodnieniu zarzuconego mu występku, o ile to możebne, wyrokiem sądowym pozbawiony beneficyum czyli usunięty z urzędu proboszczowskiego. Gdyby zaś nie można

de causa, etiam culpa semota, utile ministerium in paroecia non gerat vel gerere nequeat, aut forte sua ibi praesentia noxius evadat; alia suppetunt remedia ad animarum saluti consulendum. In his potissimum est parochi amotio, quae oeconomica seu disciplinaris vulgo dicitur, et nullo iudiciali apparatu, sed administrativo modo decernitur, nec parochi poenam propositam habet sed utilitatem fidelium. Salus enim populi suprema lex est; et parochi ministerium fuit in Ecclesia institutum non in commodum eius, cui committitur, sed in eorum salutem, pro quibus confertur.

Verum, quum de hac amotione canonicae leges haud plane certae perspicuaeque viderentur, coetus Consultorum et Emorum Patrum ecclesiastico codici conficiendo praepositus, rem seorsim ac repetito studio tractandam suscepit; collatisque consiliis, censuit formam quandam accuratiorem esse statuendam, qua gravis haec ecclesiasticae disciplinae pars regeretur. Quae studia quum SSmus D. N. Pius PP. X. et vidisset et probasset, quo tutius in re tanti momenti procederet, sententiam quoque sacrae huius Congregationis Consistorialis exquirendam duxit. Qua excepta et probata, ut Ecclesia posset, nulla interiecta mora, novae huius disciplinae beneficio frui, decretum per hanc S. Congregationem edi iussit, quo novae normae de amotione administrativa ab officio vel beneficio curato statutae promulgarentur, eaedemque canonicam legem pro universa Ecclesia constituerent, omnibus, ad quos spectat, rite religioseque servandam.

Hae autem normae hisce, qui sequuntur, canonibus continentur:

było według postanowień prawa kanonicznego wytoczyć procesu karnego i ukarać prywacyą proboszcza, który z tej czy owej przyczyny, chociażby niezawinionej, nie spełnia lub nie może spełniać z pożytkiem swych obowiązków; albo, co więcej, gdyby dalszy jego pobyt w parafii był szkodliwy — wtenczas są inne jeszcze sposoby zaradzenia zbawieniu dusz. Między niemi pierwsze miejsce zajmuje usunięcie proboszcza, tak zwane ekonomiczne, albo dyscyplinarne, a zarządza się je z pominięciem sądowych formalności, drogą administracyjną — nie ma też ono na celu ukarania proboszcza, lecz dobro wiernych. Albowiem dobro ludu jest najwyższem prawem, a urząd proboszcza ustanowiono w Kościele nie dla korzyści tego, który go otrzymuje, lecz dla dobra powierzonych mu parafian.

Ponieważ postanowienia prawa kanonicznego, określające takie usunięcie, nie były dosyć ścisłe i jasne, przeto komisya Konsultorów i Kardynałów, pracująca nad sporządzeniem Kodeksu kościelnego, zastanawiała się szczegółowo i kilkakrotnie nad tą sprawą i po wyczerpujących naradach uznała potrzebę wydania jakiejś dokładnej normy, według której należałoby postępować w tej tak ważnej dziedzinie dyscypliny kościelnej. Ojciec ś. Pius X., pochwalając te usiłowania i chcąc w rzeczy tak ważnej bezpiecznie działać, uznał za stosowne zasięgnąć zdania także tej św. Kongregacyi Konsystorskiej. Jej zdanie przyjął i zatwierdził i aby Kościół mógł bezzwłocznie korzystać z dobrodziejstw tej nowej dyscypliny, polecił wydać za pośrednictwem tejże św. Kongregacyi niniejszy dekret, ogłaszający nowe postanowienia prawne o administracyjnem usuwaniu od urzędu i beneficyum proboszczowskiego, jaknajściślej obowiązujące w całym Kościele i wszystkich interesowanych.

Te postanowienia zawierają się w następujących kanonach:

I. De causis ad amotionem requisitis.

Can 1.

Causae, ob quas parochus administrativo modo amoveri potest, hae sunt:

1. Insania, a qua ex peritorum sententia perfecte et sine relabendi periculo sanus fieri non posse videatur; aut ob quam parochi existimatio et auctoritas, etiamsi convaluerit, eam penes populum fecerit iacturam, ut noxium iudicetur eumdem in officio retinere.

2. Imperitia et ignorantia, quae paroeciae rectorem imparem reddat suis sacris officiis.

3. Surditas, caecitas et alia quaelibet animae et corporis infirmitas, quae necessariis curae animarum officiis imparem in perpetuum vel etiam per diuturnum tempus sacerdotem reddant, nisi huic incommodo per coadiutorem vel vicarium occurri congrue possit.

4. Odium plebis, quamvis iniustum et non universale, dummodo tale sit, quod utile parochi ministerium impediat, et prudenter praevideatur brevi non esse cessaturum.

5. Bonae aestimationis amissio penes probos et graves viros, sive haec procedat ex inhonesta aut suspecta vivendi ratione parochi, vel ex alia eius noxia, vel etiam ex antiquo eiusdem crimine, quod nuper detectum ob praescriptionem poena plecti amplius non possit; sive procedat ex facto et culpa familiarum et consanguineorum, quibuscum parochus vivit, nisi per eorum discessum bonae parochi famae sit satis provisum.

6. Crimen, quod, quamvis ctu occultum, mox publicum cum magna populi

I. O przyczynach wymaganych do usunięcia.

Kan. 1.

Przyczyny, dla których proboszcz może być usunięty sposobem administracyjnym, są następujące:

1. Obłęd, który według zdania ludzi doświadczonych nie może być uleczony zupełnie i bez niebezpieczeństwa recydywy, albo taki, który, chociażby się dał wyleczyć, pozbawia proboszcza w oczach jego parafian szacunku i powagi tak, iż wydaje się rzeczą szkodliwą pozostawić go nadal w urzędzie.

2. Brak doświadczenia i wiedzy, czyniący proboszcza niezdolnym do wykonywania tego świętego urzędu.

3. Głuchota, ślepota i inne jakiekolwiek choroby duszy i ciała, które czynią go niezdolnym na zawsze albo też na czas dłuższy do wypełniania obowiązków pasterskich, chyba, że zaradzić temu można skutecznie przez ustanowienie pomocnika lub wikarego.

4. Nienawiść ludu, chociażby nie uzasadniona i nie powszechna, jeżeli jest taka, że stanowi przeszkodę dla pożytecznej działalności proboszcza i jeżeli się roztropnie przewiduje, że w krótkim czasie nie ustanie.

5. Utrata dobrej opinii u mężów uczciwych i poważnych, czy to spowodowana przez nieprzystojny lub podejrzany sposób życia proboszcza, czy przez inne przewinienie, albo przez dawny jego występek świeżo wykryty, który już nie podlega karze wskutek przedawnienia; czyli też spowodowany przez pewne czyny występne rodzin i krewnych, z którymi proboszcz żyje — chyba, że oddalenie tych osób przywróci mu dobrą sławę.

6. Występek, który pozostaje wprawdzie dotąd w ukryciu, ale według roz-

offensione fieri posse prudenti Ordinarii iudicio praevideatur.

7. Noxia rerum temnoralium administratio cum gravi ecclesiae aut beneficii damno; quoties huic malo remedium afferri nequeat auferendo administrationem parocho aut alio modo, et aliunde parochus spirituale ministerium utiliter exerceat.

8. Neglectio officiorum parochialium post unam et alteram monitionem perseverans et in re gravis momenti, ut in sacramentorum administratione, in necessaria infirmorum adsistentia, in catechismi et evangelii explicatione, in residentiae observantia.

9. Inobedientia praeceptis Ordinarii post unam et alteram monitionem et in re gravis momenti, ceu cavendi a familiaritate cum aliqua persona vel familia, curandi debitam custodiam et munditiem domus Dei, modum adhibendi in taxarum parochialium exactione et similium.

Monitio, de qua superius sub extremo duplici numero, ut peremptoria sit et proximae amotionis praenuntia, fieri ab Ordinario debet non paterno dumtaxat more, verbotenus et clam omnibus; sed ita, ut de eadem in actis Curiae legitime constet.

II. De modo procedendi in generali.

Can. 2.

§ 1. Modus deveniendi ad amotionem administrativam hic est: ut ante omnia parochus invitetur ad renunciandum; si renuat, gradus fiat ad amotionis decretum; si recursum contra amotionis decretum interponat, procedatur ad revi-

tropnego uznania Ordynaryusza może niebawem wyjść na jaw ku wielkiemu zgorszeniu wiernych.

7. Złe prowadzenie spraw doczesnych, wyrządzające wielką szkodę kościołowi albo probostwu, jeżeli temu nie da się zaradzić przez odebranie proboszczowi administracyi lub innym sposobem i jeżeli zresztą proboszcz wykonuje pożytecznie swój urząd duchowny.

8. Zaniedbywanie obowiązków proboszczowskich, trwające nadal po jednym i drugiem upomnieniu i to w rzeczach wielkiej wagi, jak w sprawowaniu Sakramentów, w zaopatrywaniu chorych, w nauczaniu katechizmu i wyjaśnianiu ewangelii, przestrzeganiu rezydencyi.

9. Nieposłuszeństwo rozkazom Ordynarysza po pierwszem i drugiem upomnieniu i w rzeczach ważnych, jak n. p. unikania stosunków poufałych z jakąś osobą lub rodziną, należytego starania się o dom Boży i jego czystość, wymagań przy pobieraniu opłat parafialnych i t. p.

Aby upomnienie, o którem mowa powyżej w dwóch punktach ostatnich, było stanowczem zagrożeniem i było zapowiedzią bliskiego usunięcia, powinno być udzielone przez Ordynaryusza nie w sposób ojcowski tylko, ustnie i sekretnie, ale tak, żeby w aktach Kuryi było legalnie stwierdzone.

II. O sposobie postępowania w ogólności.

Kan. 2.

§ 1. Przy usuwaniu administracyjnem należy postępować w ten sposób: przedewszystkiem ma być proboszcz wezwany do rezygnacyi; jeżeli nie chce zastosować się do tego wezwania, należy wydać dekret usunięcia; jeżeli wniesie

sionem actorum et ad praecedentis decreti confirmationem.

§ 2. In quo procedendi gradu regulae infra statutae ita servandae sunt, ut, si violentur in iis, quae substantiam attingunt, amotio ipsa nulla et irrita evadat.

III. De personis ad amotionem decernendam necessariis.

Can. 3.

§ 1. In invitatione parocho facienda, ut renunciet, et in amotionis decreto ferendo, Ordinarius, ut legitime agat, non potest ipse solus procedere; sed debet inter examinatores, de quibus statuit Sacra Tridentina Synodus, cap. XVIV. de reform,. duos sibi sociare et eorum consensum requirere in omnibus actibus, pro quibus hic expresse exigitur; in ceteris vero consilium.

§ 2. In revisione autem decreti amotionis, quoties haec necessaria evadat, duos parochos consultores assumat-quorum consensum vel consilium requiret, eodem modo ac in § superiore de examinatoribus dictum est.

Can 4.

Examinatoribus et parochis consultoribus eligendis lex in posterum ubilibet servanda haec esto:

§ 1. Si synodus habeatur, in ea, iuxta receptas normas, eligendi erunt tot numero, quod Ordinarius prudenti suo iudicio necessarios iudicaverit.

§ 2. Examinatoribus et parochis consultoribus medio tempore inter unam et aliam synodum demortuis, vel alia ratione a munere cessantibus, alios pro,

rekurs przeciw dekretowi, należy przystąpić do rewizyi aktów i do zatwierdzenia dekretu poprzedniego.

§ 2. Przy tem stopniowem postępowaniu mają być zachowane reguły ustanowione poniżej, tak, że gdyby wykroczono przeciwko nim w czemś, co należy do istoty rzeczy, — usunięcie samo staje się nieważnem.

III. O osobach, których współdziałanie potrzebne jest do wydania dekretu.

Kan. 3.

§ 1. Przy wezwaniu proboszcza do rezygnacyi i wydaniu dekretu usunięcia nie może Ordynaryusz, jeżeli ma postępować legalnie, sam tylko działać; ale powinien z pomiędzy egzaminatorów, o których mówi św. Sobór Trydencki (cap. XVIII. ses. XXIV. *de reform.)*, przybrać sobie dwóch i pytać ich o zgodę przy wszystkich aktach, dla których ta zgoda jest wyraźnie wymagana; — przy innych zaś o radę.

§ 2. Przy rewizyi zaś dekretu usunięcia, ilekroć stanie się konieczną, ma przybrać sobie dwóch proboszczów konsultorów, których ma pytać o zgodę lub radę w ten sam sposób, jak powiedziano w § powyższym o egzaminatorach.

Kan. 4.

Wybór egzaminatorów i proboszczów konsultorów ma odbywać się na przyszłość wedle postanowień następujących:

§ 1. Jeżeli odbywa się synod, należy na nim wybrać tylu, ilu Ordynaryusz uzna w roztropności swojej za potrzebnych.

§ 2. W miejsce egzaminatorów i proboszczów konsultorów zmarłych w czasie pomiędzy jednym a drugim synodem, albo z innego powodu ustępujących

synodales Ordinarius substituet de consensu Capituli Cathedralis, et hoc deficiente, de consensu Consultorum dioecesanorum.

§ 3. Quae regula servetur quoque in examinatoribus et parochis consultoribus eligendis, quoties synodus non habeatur.

§ 4. Examinatores et consultores sive in synodo, sive extra synodum electi, post quinquennium a sua nominatione, vel etiam prius, adveniente nova synodo, officio cadunt. Possunt tamen, servatis de iure servandis, denuo eligi.

§ 5. Removeri ab Ordinario durante quinquennio nequeunt, nisi ex gravi causa et de consensu capituli cathedralis, vel consultorum dioecesanorum.

Can. 5.

§ 1. Examinatores et parochi consultores ab Ordinario in causa amotionis assumendi non quilibet erunt, sed duo seniores ratione electionis, et in pari electione seniores ratione sacerdotii, vel, hac deficiente, ratione aetatis.

§ 2. Qui inter eos ob causam in iure recognitam suspecti evidenter appareant, possunt ab Ordinario, antequam rem tractandam suscipiat, excludi. Ob eamdem causam parochus potest contra ipsos excipere, cum primum in causa veniat.

§ 3. Alterutro vel utroque ex duobus prioribus examinatoribus vel consultoribus impedito vel excluso, tertius vel quartus eodem ordine assumetur.

z urzędu, powoła Ordynaryusz innych prosynodalnych za zgodą Kapituły katedralnej, a gdyby ta nie istniała, za zgodą konsultorów dyecezyalnych.

§ 3. Tej reguły należy się trzymać także przy wyborze egzaminatorów i proboszczów konsultorów, ilekroć nie odbywa się synod.

§ 4. Egzaminatorzy i konsultorzy, czy to na synodzie czy poza synodem wybrani, tracą swój urząd w pięć lat po swojej nominacyi albo i wcześniej, jeżeli zbierze się nowy synod. Mogą być jednak wybrani na nowo, przy zachowaniu odnośnych przepisów prawnych.

§ 5. Ordynaryusz nie może ich usunąć w ciągu pięciolecia, chyba z ważnej przyczyny i za zgodą kapituły katedralnej lub konsultorów dyecezyalnych.

Kan. 5.

§ 1. Kiedy chodzi o usunięcie proboszcza, nie może Ordynaryusz powoływać którychkolwiek egzaminatorów i proboszczów konsultorów, ale dwóch najstarszych co do czasu wyboru, a gdy równocześnie zostali wybrani, najstarszych latami, spędzonemi w kapłaństwie, albo też, jeżeli pod tym względem niema między niemi różnicy, najstarszych wiekiem.

§ 2. Jeżeli między nimi są tacy, którzy z jakiegoś powodu, uznanego przez prawo, wydają się oczywiście podejrzanymi, może ich Ordynaryusz, zanim przystąpi do rozpatrzenia sprawy, wykluczyć. Z tego samego powodu może proboszcz założyć protest przeciwko ich wyborowi przed rozpoczęciem rozprawy.

§ 3. Jeżeli jeden z dwóch egzaminatorów lub konsultorów albo też obaj nie mogą uczestniczyć w rozprawie z powodu jakiejś przeszkody lub zostają wykluczeni, należy powołać trzeciego lub czwartego w tym samym porządku.

Can. 6.

§ 1. Quoties in canonibus, qui sequuntur, expresse dicitur, Ordinario procedendum esse de examinatorum vel consultorum consensu, ipse debet per secreta suffragia rem dirimere, et ea sententia probata erit, quae duo saltem suffragia favorablia tulerit.

§ 2. Quoties vero Ordinarius de consilio examinatorum vel consultorum procedere potest, satis est, ut eos audiat, nec ulla obligatione tenetur ad eorum votum, quamvis concors, accedendi.

§ 3. In utroque casu de consequentibus ex scrutinio scripta relatio fiat et ab omnibus subsignetur.

Kan. 6.

§ 1. We wszystkich wypadkach, w których kanony następujące postanawiają wyraźnie, że Ordynaryusz ma postępować za zgodą egzaminatorów lub konsultorów, powinien on zarządzić przy załatwianiu sprawy głosowanie tajne a rozstrzygającem będzie zdanie, za którem oświadczą się dwa przynajmniej głosy.

§ 2. W wypadkach zaś, w których Ordynaryusz ma tylko zasięgnąć rady egzaminatorów lub konsultorów, ma on tylko wysłuchać ich opinię, a nie ma żadnego obowiązku pójść za ich zdaniem, chociażby zgodnem.

§ 3. W jednym i w drugim wypadku ma być zapisany wynik głosowania i podpisany przez wszystkich.

Can. 7.

§ 1. Examinatores et consultores debent sub gravi, dato iureiurando, servare secretum officii circa omnia, quae ratione sui muneris noverint, et maxime circa documenta secreta, disceptationes in consilio habitas, suffragiorum numerum et rationes.

§ 2. Si contra fecerint, non solum a munere examinatoris et consultoris amovendi erunt, sed alia etiam condigna poena ab Ordinario pro culpae gravitate, servatis servandis, mulctari poterunt; ac praeterea obligatione tenentur sarciendi damna, si quae fuerint inde sequuta.

Kan. 7.

§ 1. Egzaminatorzy i konsultorzy obowiązani są pod grzechem ciężkim, złożywszy na to przysięgę, zachować w tajemnicy wszystko, czego dowiedzą się przy wykonywaniu swego urzędu, a zwłaszcza osnowę dokumentów tajnych, przebieg narady, ilość głosów i racye, którymi kierowali się przy głosowaniu.

§ 2. Gdyby tego nie zachowali, mają być nie tylko usunięci z urzędu egzaminatora lub konsultora, ale Ordynaryusz może im wymierzyć, z zachowaniem przepisów odnośnych, inną jeszcze karę wedle ciężkości przewinienia, a nadto są obowiązani wynagrodzić szkody, gdyby jakie stąd wynikły.

IV. De invitatione ad renunciandum.

Can. 8.

Quoties itaque, pro prudenti Ordinarii iudicio, videatur parochus incidisse in unam ex causis superius in can. 1. re-

IV. O wezwaniu do rezygnacyi.

Kan. 8.

§ 1. Ilekroć zatem, wedle roztropnego uznania Ordynaryusza, będzie się zdawało, że co do proboszcza zachodzi jedna

censitis, ipse Ordinarius duos examinatores a iure statutos convocabit, omnia eis patefaciet, de veritate et gravitate causae cum eis disceptabit, ut statuatur, sitne locus formali invitationi parochi ad renunciandum.

z przyczyn, wyliczonych powyżej w kan. 1., zawezwie Ordynaryusz dwóch egzaminatorów, ustanowionych przez prawo, wyjawi im wszystko, przeprowadzi z nimi dyskusyę o prawdziwości i ważności przyczyny, żeby stwierdzić, czy należy wezwać proboszcza formalnie do rezygnacyi.

Can. 9.

§ 1. Formalis haec invitatio semper praemittenda est, antequam ad amotionis decretum deveniatur, nisi agatur de insania, vel quoties invitandi modus non suppetat, ut: si parochus lateat.

§ 2. Decernenda autem est de examinatorum consensu.

Kan. 9.

§ 1. To formalne wezwanie ma zawsze poprzedzać wydanie dekretu usunięcia, wyjąwszy wypadek obłędu albo też takie wypadki, w których nie można doręczyć wezwania, jak n. p. kiedy miejsce pobytu proboszcza nie jest znane.

§ 2. Wezwanie to ma być postanowione za zgodą egzaminatorów.

Can. 10.

§. 1. Invitatio scripto facienda generatim est. Potest tamen aliquando, si tutius et expeditius videatur, verbis fieri ab ipso Ordinario, vel ab eius delegato, adsistente aliquo sacerdote, qui actuarii munere fungatur, ac de ipsa invitatione documentum redigat in actis curiae servandum.

§ 2. Una cum invitatione ad renunciandum debent vel scripto vel verbis, ut supra, parocho patefieri causae seu ratio, ob quam invitatio fit, argumenta, quibus ratio ipsa innititur, servatis tamen debitis cautelis, de quibus in can. 11., examinatorum suffragium postulatum et impetratum.

§ 3. Si agatur de occulto delicto, et invitatio ad renunciandum scripto fiat, causa aliqua dumtaxat generalis nuncianda est; ratio autem in specie cum

Kan. 10.

§ 1. Wezwanie ma być w zasadzie zakomunikowane na piśmie. Może jednak czasem, jeśli to wyda się bezpieczniejszem i łatwiejszem, uczynić je sam Ordynaryusz albo jego delegat ustnie w obecności jakiegoś kapłana, który ma pełnić przy tem czynność notaryusza i spisać dokument stwierdzający, że wezwanie nastąpiło, który ma być przechowany w aktach kuryi.

§ 2. Razem z wezwaniem do rezygnacyi mają być pisemnie lub ustnie, jak powyżej, wyjawione proboszczowi powody lub racya, dla której następuje wezwanie, argumenty, na których opiera się ta racya, z zachowaniem jednak potrzebnych środków ostrożności, o których mowa w kan. 11. Nadto należy go uwiadomić, że egzaminatorzy byli zapytani i zgodzili się na to wezwanie.

§ 3. Jeżeli chodzi o występek tajny, a wezwanie do rezygnacyi dzieje się na piśmie, należy podać tylko jakąś przyczynę ogólną; — racyę zaś szczególną

argumentis, quibus delicti veritas comprobatur, ab Ordinario verbis dumtaxat est explicanda, adsistente uno examinatorum, qui actuarii munere fungatur, et cum cautelis, ut supra.

§ 4. Denique sive scripto sive voce invitatio fiat, admonendus parochus est, nisi intra decem dies ab accepta invitatione aut renunciationem exhibuerit, aut efficacibus argumentis causas ad amotionem invocatas falsas esse demonstraverit, ad amotionis decretum esse deveniendum.

Can. 11.

§ 1. In communicandis argumentis, quibus comprobatur veritas causae ad renunciationem obtinendam adductae, caveatur, ne nomina patefiant recurrentium vel testium, si ii secretum petierint, aut, etiamsi secretum non petierint, si ex adiunctis praevideatur eos vexationibus facile expositum iri.

§ 2. Item relationes ac documenta, quae sine periculo magnae populi offensionis, rixarum vel querelarum palam proferri non possunt, scripto ne patefiant; imo ne verbis quidem, nisi cauto omnino, ne memorata incommoda eveniant.

Can. 12.

Fas autem parocho est, invitatione cum assignato temporis limite accepta, dilationem ad deliberandum vel ad defensionem parandam postulare. Quam Ordinarius potest iusta de causa, cum examinatorum consensu, et modo id non cedat in detrimentum animarum, ad alios decem vel viginti dies concedere.

wraz z argumentami, dowodzącymi prawdziwości występku, ma Ordynaryusz podać tylko ustnie w obecności jednego z egzaminatorów, który ma pełnić przytem czynność notaryusza, z zachowaniem środków ostrożności wyżej wspomnianych.

§ 4. Wreszcie, czy wezwanie będzie pisemne czy ustne, należy oznajmić proboszczowi, że, jeśli w ciągu dni dziesięciu po otrzymaniu wezwania nie wniesie rezygnacyi albo nie wykaże dowodnie nieprawdziwości przyczyn, które mają uzasadnić jego usunięcie, wyda się dekret usunięcia.

Kan. 11.

§ 1. Przy komunikowaniu argumentów, stwierdzających prawdziwość przyczyny, dla której żąda się wniesienia rezygnacyi, należy uważać na to, żeby nie zdradzić nazwisk oskarżycieli lub świadków, jeżeli ci żądali sekretu, albo też, chociaż nie żądali sekretu, jeżeli okoliczności każą przewidywać, że mogą być łatwo narażeni na przykrości.

§ 2. Tak samo relacye i dokumenty, których nie można publikować bez niebezpieczeństwa wielkiego zgorszenia ludu, sporów lub utyskiwań, nie powinny być wyjawione na piśmie a nawet i ustnie, chyba, że zachowa się potrzebną ostrożność dla zapobieżenia wspomnianym niedogodnościom.

Kan. 12.

Wolno jednak proboszczowi, skoro otrzyma wezwanie z terminem oznaczonym, zażądać zwłoki dla namysłu lub przygotowania obrony. Zwłokę tę może przyznać Ordynaryusz dla słusznej przyczyny, za zgodą egzaminatorów, na przeciąg dalszych dni dziesięciu lub dwudziestu, byleby tylko nie wyszła na szkodę dusz.

Can. 13.

§ 1. Si parochus invitationi sibi factae assentiri et paroecia se abdicare statuat, renunciationem edere potest etiam sub conditione, dummodo haec ab Ordinario legitime acceptari possit et acceptetur.

§ 2 Fas autem parocho renuncianti est loco causae ab Ordinario invocatae aliam ad renunciandum allegare sibi minus molestam vel gravem, dummodo vera et honesta sit, e. g. ut obsequatur Ordinarii desideriis.

§ 3. Renunciatione sequuta et ab Ordinario acceptata, Ordinarius beneficium vel officium vacans ex renunciatione declaret.

Kan. 13.

§ 1. Jeżeli proboszcz postanowi usłuchać otrzymanego wezwania i zrzec się swej parafii, może wnieść rezygnacyę także pod pewnym warunkiem, jeżeli ten może być prawnie przyjęty przez Ordynaryusza i jeżeli będzie przyjęty.

§ 2. Wolno jednak proboszczowi rezygnującemu podać zamiast przyczyny, przywiedzionej przez Ordynaryusza, inną mniej dla niego przykrą lub ciężką, byleby była prawdziwą i przystojną, jak n. p., że chce zastosować się do życzenia Ordynaryusza.

§ 3. Gdy rezygnacya będzie wniesiona i przyjęta przez Ordynaryusza, ma Ordynaryusz ogłosić, że beneficyum lub urząd wakuje wskutek rezygnacyi.

V. De amotionis decreto.

Can. 14.

§ 1. Si parochus intra utile tempus nec renunciationem emittat, nec dilationem postulet, nec causas ad amotionem invocatas oppugnet, Ordinarius, postquam constiterit invitationem ad renunciandum rite factam parocho innotuisse, neque ipsum, quominus respondeat, legitime impeditum fuisse, procedat ad amotionis decretum, servatis regulis, quae in sequentibus canonibus statuuntur.

§ 2. Si vero non constet de superius indicatis duobus adiunctis, Ordinarius opportune provideat: aut iterans parocho invitationem ad renunciandum, aut eidem prorogans tempus utile ad respondendum.

V. O dekrecie usunięcia.

Kan. 14.

§ 1. Jeżeli proboszcz w czasie oznaczonym ani rezygnacyi nie wniesie ani nie zażąda zwłoki ani nie zbije przyczyn, które uzasadniają usunięcie, ma Ordynaryusz, — skoro stwierdzi, że wezwanie do rezygnacyi, uczynione według przepisów, doszło do wiadomości proboszcza i że mu żadna przyczyna słuszna nie przeszkodziła odpowiedzieć,— wydać dekret usunięcia, zachowując reguły, zawarte w kanonach następujących.

§ 2. Jeżeli zaś obydwie okoliczności, powyżej podane, nie są stwierdzone, powinien Ordynaryusz albo powtórnie wezwać proboszcza do rezygnacyi albo przedłużyć mu termin oznaczony do odpowiedzi.

Can. 15.

§ 1. Si parochus oppugnare velit causas ad amotionem decernendam invocatas, debet intra utile tempus scripto

Kan. 15.

§ 1. Jeżeli proboszcz chce zbić racye przywiedzione dla uzasadnienia usunięcia, powinien w czasie oznaczonym po-

deducere iura sua, allegationibus ad hoc unum directis, ut causam, ob quam renunciatio petitur, impugnet et evertat.

§ 2. Potest etiam ad aliquod factum vel assertum, quod sua intersit, comprobandum duos vel tres testes proponere, et, ut examinentur, postulare.

§ 3. Ordinarii tamen est cum examinatorum consensu eos vel aliquot ipsorum, si idonei sint et eorum examen necessarium videatur, admittere et excutere; vel etiam, si causa amotionis liqueat et testium examen inutile et ad moras nectendas petitum appareat, excludere,

§ 4. Quod si, allegationibus exhibitis, dubium exoriatur, quod diluere oporteat, ut tuto procedi liceat, Ordinarii erit cum examinatorum consilio. etiam parocho non postulante, testes, qui necessarii videantur, inducere, et parochum ipsum, si opus sit, interrogare.

Can. 16.

§ 1. In examine testium sive ex officio sive rogante parocho inductorum, ea dumtaxat serventur, quae necessaria sint ad veritatem in tuto ponendam, quolibet iudiciali apparatu et reprobationibus testium exclusis.

§ 2. Eadem regula in interrogatione parochi, si locum habeat, servetur.

Can. 17.

§ 1. Si parochus intersit et documenta ac nomina testium ipsi patefiant, ipsiusmet erit, si possit ac velit, contra ea, quae afferuntur, excipere.

dać na piśmie, co ma do powiedzenia na swoję obronę, przytaczając jedynie dowody, mające zbić i obalić przyczynę, dla której wzywa się go do rezygnacyi.

§ 2. Może też dla udowodnienia jakiegoś faktu lub twierdzenia, przemawiającego na jego korzyść, powołać się na dwóch albo trzech świadków i zażądać ich przesłuchania.

§ 3. Ordynaryusza jednak będzie rzeczą, za zgodą egzaminatorów, albo ich dopuścić i wysłuchać, jeżeli są wiarogodni i przesłuchanie ich wyda się potrzebnem; albo też nie, jeżeli przyczyna usunięcia jest widoczna a przesłuchanie świadków okazuje się zbytecznem i żądanem tylko dla przewleczenia sprawy.

§ 4. Jeżeli po przedłożeniu dowodów powstanie jakaś wątpliwość, którą trzeba rozwiązać dla bezpiecznego przeprowadzenia sprawy, będzie rzeczą Ordynaryusza po zasięgnięciu rady egzaminatorów, chociażby proboszcz tego nie żądał, zawezwać świadków, którzy wydadzą się potrzebnymi, a w razie potrzeby i samego proboszcza przesłuchać.

Kan. 16.

§ 1. Przy przesłuchaniu świadków, czy to powołanych z urzędu czy na prośbę proboszcza, należy mieć na oku jedynie to, co jest potrzebne do stwierdzenia prawdy, unikając jakiegokolwiek aparatu sądowego i wykluczania świadków.

§ 2. Tak samo należy postępować przy ewentualnem przesłuchiwaniu proboszcza.

Kan. 17.

§ 1. Jeżeli proboszcz będzie obecny i jeżeli będą mu przedłożone dokumenty i wyjawione nazwiska świadków, będzie jego rzeczą, jeżeli będzie mógł i zechce, czynić zarzuty tym dokumentom i zeznaniom świadków.

§ 2. Quando vero parochus iuxta can. 9. invitari nequeat ad iura sua deducenda, aut quando iuxta can. 11. testium nomina et aliqua documenta ei manifestari nequeant, ipse Ordinarius curas et industrias omnes adhibeat, (seu diligentias, ut vulgo dicitur, peragat) ut de documentorum valore et de testium fide iustum iudicium fieri possit.

Can. 18.

§ 1. Ad renunciationem et amotionem impediendiam nefas parocho est turbas ciere, publicas subscriptiones in sui favorem promovere, populum sermonibus aut scriptis excitare, aliaque agere, quae legitimum iurisdictionis ecclesiasticae exercitium impedire possunt; secus, iuxta prudens Ordinarii iudicium, pro gravitate culpae puniatur.

§ 2. Insuper, cum agatur de re ad consulendum animarum bono directa et administrativo modo resolvenda, parochus, nisi legitime impeditus sit, debet ipse per se, excluso aliorum interventu, adstare. Si autem impeditus sit, potest probum aliquem sacerdotem sibi benevisum et ab Ordinario acceptatum procuratorem suum constituere.

Can. 19.

§ 1. Omnibus expletis, quae ad iustam parochi tuitionem pertinent, de amotionis decreto ab Ordinario cum examinatoribus discutiendum est, et per secreta suffragia iuxta praescripta in can. 6. res est definienda.

§ 2. Suffragium autem pro amotione nemo dare debet, nisi sibi certo constet causam parocho denuntiatam vere adesse eamque legitimam.

§ 2. Jeśli zaś nie będzie można według kan. 9. zawezwać proboszcza, żeby bronił osobiście swej sprawy, albo jeżeli według kan. 11. nie będzie mu można wyjawić nazwisk świadków i przedłożyć dokumentów, powinien sam Ordynaryusz wszelkich dołożyć starań, żeby można sprawiedliwie ocenić wartość dokumentów i wiarygodność świadków.

Kan. 18.

§ 1. Nie wolno proboszczowi dla przeszkodzenia rezygnacyi i usunięciu zwoływać tłumów, podbudzać do podpisywania adresów, za nim przemawiających, podniecać lud mowami lub pismami ani innych używać środków, które mogą powstrzymywać wykonanie juryzdykcyi kościelnej; gdyby to uczynił, ma być, według roztropnego uznania Ordynaryusza i stopnia winy, ukarany.

§ 2. Nadto powinien proboszcz, jeżeli nie ma słusznej przeszkody, zgłosić się sam osobiście, a nie używać pomocy innych, ponieważ sprawa dotyczy dobra dusz i ma być załatwiona sposobem administracyjnym. Jeżeli zaś powstrzymuje go jaka przeszkoda, wolno mu wybrać i ustanowić swoim obrońcą jakiego kapłana zacnego i na którego się Ordynaryusz zgodzi.

Kan. 19.

§ 1. Po wykonaniu wszystkiego, co dotyczy słusznej obrony proboszcza, ma się Ordynaryusz naradzić z egzaminatorami nad dekretem usunięcia, a rzecz należy wedle przepisów kanonu 6. rozstrzygnąć przez tajne głosowanie.

§ 2. Nikt zaś nie powienien głosować za usunięciem, jeżeli nie ma zupełnej pewności, że przyczyna, podana proboszczowi, istnieje rzeczywiście i jest legalna.

Can. 20.

§ 1. Si conclusio sit pro amotione, decretum ab Ordinario edi debet, quo generatim statuatur, ratione boni animarum parochum amoveri. Propria autem et peculiaris amotionis causa exprimi potest pro prudenti Ordinarii iudicio, si id expediat et absque incommodis liceat. Mentio tamen semper facienda erit de invitatione facta ad renunciandum, de exhibitis a parocho allegationibus ac de requisito et obtento examinatorum suffragio.

§ 2. Decretum indicendum est sacerdoti; sed promulgari non debet, nisi elapso tempore utili ad interponendum recursum.

Can. 21.

Si conclusio non sit pro amotione, certior ea de re faciendus est parochus. Ordinarius autem ne omittat addere monitiones, salutaria consilia et praecepta, quae pro casuum diversitate opportuna aut necessaria videantur; de quibus maxima ratio habenda erit, si denuo de illius sacerdotis amotione res futura sit.

VI. De actorum revisione.

Can. 22.

§ 1. Contra decretum amotionis datur dumtaxat recursus ad eumdem Ordinarium pro revisione actorum coram novo Consilio, quod Ordinario et duobus parochis consultoribus constat iuxta § 2, can. 3.

§ 2. Recursus interponendus est intra decem dies ab indicto decreto; nec remedium datur contra lapsum fatalium, nisi parochus probet se vi maiori im-

Kan. 20.

§ 1. Jeżeli usunięcie będzie uchwalone, ma Ordynaryusz wydać dekret, stwierdzający ogólnikowo, że się usuwa proboszcza dla dobra dusz. Właściwa zaś i szczegółowa przyczyna może być wyrażona wedle roztropnego uznania Ordynaryusza, jeżeli to jest wskazane i da się zrobić bez niedogodności. Zawsze jednak należy wspomnieć o wystosowanem wezwaniu do rezygnacyi, o przytoczonych przez proboszcza dowodach i o zażądanem i dokonanem głosowaniu egzaminatorów.

§ 2. Dekret należy podać do wiadomości kapłana; nie należy go jednak ogłaszać, zanim upłynie termin przysługujący do wniesienia rekursu.

Kan. 21.

Jeżeli zapadnie uchwała przeciw usunięciu, należy o niej uwiadomić proboszcza. Niech jednak Ordynaryusz nie omieszka dodać upomnień, rad zbawiennych i nakazów, które wydadzą mu się w danym wypadku stosownemi albo potrzebnemi; okoliczności te powinny być przedewszystkiem wtenczas uwzględnione, gdy ponownie wyłoni się sprawa usunięcia owego kapłana.

VI. O rewizyi aktów.

Kan. 22.

§ 1. Przeciw dekretowi usunięcia wolno tylko do tego samego Ordynaryusza wnieść rekurs, żądający rewizyi aktów wobec nowej Rady, do której mają należeć według § 2. kan. 3. Ordynaryusz i dwaj proboszczowie konsultorzy.

§ 2. Rekurs ma być wniesiony w ciągu dni dziesięciu po zakomunikowaniu dekretu; po upływie tego terminu rekurs nie będzie przyjęty, jeżeli proboszcz nie

peditum a recursu fuisse; de qua re videre debet Ordinarius cum examinatoribus, quorum consensus requiritur.

Can. 23.

Interposito recursu, dantur parocho adhuc decem dies ad novas allegationes producendas, iisdem servatis regulis, quae superius in discussione coram examinatoribus statutae sunt, salva dispositione § 4. can. seq.

Can. 24.

§ 1. Consultores, convenientes cum Ordinario, de duobus tantum videre debent: utrum in actibus praecedentibus vitia formae in ea irrepserint, quae rei substantiam attingant, et utrum adducta amotionis ratio sit fundamento destituta.

§ 2. Ad hunc finem omnia superius acta et adducta examinare debent atque perpendere.

§ 3. Possunt etiam ex officio ad illa duo memorata discussionis capita in tuto ponenda exquirere et percontari de rebus, quas necessario cognoscendas putent, auditis etiam, si opus sit, novis testibus.

§ 4. Parochus tamen ius non habet exigendi, ut novi testes inducantur et examinentur, nec ut sibi dilationes ulteriores ad deducenda sua iura concedantur.

Can. 25.

§ 1. Admissio vel reiectio recursus maiore suffragiorum numero est decernenda.

§ 2. Adversus huius consilii resolutionem non datur locus ulteriori expostulationi.

udowodni, że jakaś siła wyższa przeszkodziła mu wnieść w tym czasie rekurs; rzecz tę ma rozpatrzyć Ordynaryusz z egzaminatorami, których zgoda jest potrzebna.

Kan. 23.

Po wniesieniu rekursu przysługuje proboszczowi jeszcze dziesięć dni do przedłożenia nowych dowodów, przy zachowaniu tych samych reguł, które postanowiono powyżej o rozprawie wobec egzaminatorów i z uwzględnieniem tego, co zarządza § 4. kanonu następnego.

Kan. 24.

§ 1. Konsultorzy mają przy naradzie z Ordynaryuszem dwa tylko punkty rozpatrzyć: czy do aktów poprzednich zakradły się błędy formalne, dotyczące istoty rzeczy i czy przywiedziona przyczyna usunięcia nie ma podstawy.

§ 2. W tym celu mają zbadać i rozważyć wszystko, co przedtem uczyniono i przytoczono.

§ 3. Mogą także z urzędu dla stwierdzenia dwóch punktów wspomnianych zapytywać o rzeczy, których poznanie wyda im się koniecznem i przesłuchiwać także w razie potrzeby nowych świadków.

§ 4. Proboszcz jednak nie ma prawa żądać, żeby powołano i przesłuchano nowych świadków — ani też, żeby mu przyznano dalszą zwłokę dla obrony swej sprawy.

Kan. 25.

§ 1. Przyjęcie lub odrzucenie rekursu ma być uchwalone większością głosów.

§ 2. Przeciw uchwale tej rady nie wolno wnosić nowej apelacyi.

VII. De amoti provisione.

Can. 26.

§ 1. Sacerdoti ex facta sibi invitatione renuncianti aut administrativo modo a paroecia amoto Ordinarius pro viribus consulat: aut per translationem ad aliam paroeciam, aut per assignationem alicuius ecclesiastici officii, aut per pensionem aliquam, prout casus ferat et adiuncta permittant.

§ 2. In provisionis assignatione Ordinarius examinatores, vel parochos consultores, si usque ad eos causa pervenerit, audire ne omittat.

Can. 27.

§ 1. Paroeciam Ordinarius ne assignet, nisi dignus idoneusque ad eam regendam sit sacerdos; proponere autem eidem potest paroeciam paris, inferioris aut etiam superioris ordinis, prout aequitas et prudentia videantur exigere

§ 2. Si agatur de pensione, hanc Ordinarius ne assignet, nisi servatis de iure servandis.

§ 3. In pari conditione, renuncianti magis favendum in provisione est quam amoto.

Can. 28.

§ 1. Negotium de provisione sacerdotis potest Ordinarius reservare post expletam causam amotionis, et generatim quam citius expediendum.

§ 2. Sed potest etiam in ipsa invitatione ad renuntiandum vel separatis litteris, pendente amotionis negotio, vel in ipso amotionis decreto provisionem hanc proponere et indicare, si expediens iudicaverit.

VII. O zaopatrzeniu usuniętego kapłana.

Kan. 26.

§ 1. Ordynaryusz powinien starać się wedle możności o zaopatrzenie kapłana, który, usłuchawszy wezwania, zrezygnował ze swojej parafii lub został usunięty sposobem administracyjnym: albo przez przeniesienie go na inną parafię, albo przez nadanie mu jakiegoś urzędu kościelnego albo wyznaczenie mu jakiej pensyi wedle tego, co będzie w tym wypadku stosowne i na co pozwalają okoliczności.

§ 2. Przy wyznaczeniu tego zaopatrzenia niech Ordynaryusz nie omieszka wysłuchać egzaminatorów albo proboszczów konsultorów, jeżeli sprawa aż o nich się oparła.

Kan. 27.

§ 1. Parafię niech Ordynaryusz wyznaczy tylko w tym wypadku, jeżeli kapłan jest godny i odpowiedni do jej prowadzenia; może mu zaś proponować parafię równego, niższego albo i wyższego rzędu, wedle tego, czego będzie zdawała się wymagać słuszność i roztropność.

§ 2. Jeżeli będzie chodziło o pensyę, ma Ordynaryusz trzymać się przepisów prawa przy jej wyznaczeniu.

§. 3. W równych zresztą warunkach na większe względy zasługuje przy zaopatrzeniu rezygnujący niż usunięty.

Kan. 28.

§. 1. Sprawę zaopatrzenia kapłana może Ordynaryusz odroczyć aż do zakończenia sprawy usunięcia, ale powiniem ją w ogólności jak najprędzej załatwić.

§. 2. Może jednak już w samem wezwaniu do rezygnacyi, albo w liście osobnym, w toku sprawy usunięcia, albo w samym dekrecie usunięcia zaproponować i oznaczyć to zaopatrzenie, jeżeli to uzna za rzecz wskazaną.

§ 3. In quolibet casu quaestio de provisione futura sacerdotis non debet commisceri cum quaestione praesenti de amotione a paroecia; neque illa hanc impedire aut remorari, si bonum animarum exigat, ut expediatur.

Can. 29.

§ 1. Sacerdos, qui renunciavit, aut a beneficio vel officio amotus fuit, debet quamprimum liberam relinquere paroecialem domum, et omnia, quae ad paroeciam pertinent, eius oecenomo regulariter tradere. Et si moras illegitime nectat, potest ecclesiasticis sanctionibus ad id cogi.

§ 2. Quod si agatur de infirmo, Ordinarius eidem permittat usum etiam exclusivum, ubi sit opus, paroecialium aedium, usque dum possit pro prudenti eiusdem Ordinario iudicio commode alio transferri. Interim vero novus paroeciae rector aliquam aliam temporariam habitationem in paroecia sibi comparari curet.

VIII. De iis, qui huic legi subiacent.

Can. 30.

Superius constitutis regulis, adamussim applicandis iis omnibus, qui paroeciam, quovis titulo, ut proprii eius rectores obtinent, sive nuncupentur Vicarii perpetui, sive »*desservants*« sive alio quolibet nomine, — locus non est, quoties paroecia committatur curae alicuius saeerdotis qua oeconomi temporalis vel Vicarii ad tempus, sive ob infirmitatem parochi, sive ob vacationem beneficii, aut ob aliam similem causam.

§. 3. W żadnym wypadku nie należy mieszać kwestyi przyszłego zaopatrzenia kapłana z kwestyą obecną usunięcia z parafii; ani też pierwsza nie powinna drugiej przeszkadać ani jej opóźniać, jeżeli dobro dusz wymaga jej załatwienia.

Kan. 29.

§ 1. Kapłan, który zrezygnował albo z beneficyum lub urzędu został usunięty, powinien jak najprędzej opróżnić plebanię i wszystko, co do parafii należy, powinien oddać w sposób prawidłowy jej zawiadowcy; gdyby zaś zwlekał nieprawnie, może być do tego przynaglony karami kościelnemi.

§ 2. Jeżeli się rozchodzi o chorego, niechaj mu Ordynaryusz pozwoli używać domu plebańskiego nawet wyłącznie, gdzie zachodzi tego potrzeba, dopóki nie będzie go można bez trudności według roztropnego uznania Ordynaryusza przenieść gdzieindziej. Nowy zaś rektor parafii niech postara się o inne jakieś tymczasowe mieszkanie w parafii.

VIII. O tych, którzy prawu temu podlegają.

Kan. 30.

Reguły, postanowione powyżej, należy stósować jak najściślej do wszystkich, którzy z jakiegokolwiek tytułu otrzymali parafię jako jej właściwi rządcy, czy to nazywają się wikarymi stałymi, czy »*desservants*«, czy jakkolwiek inaczej; — nie mają one jednak zastosowania, ilekroć parafię powierza się pieczy jakiegoś kapłana na pewien czas tylko jako administratorowi lub wikaremu, czy to z powodu choroby proboszcza czy z powodu opróżnienia beneficyum czy dla innej podobnej przyczyny.

Can. 31.

§ 1. Si parochus in ius rapiatur ut reus criminis, pendente criminali iudicio sive coram ecclesiastica sive coram civili potestate, locus non datur administrativae ilius amotioni; sed expectandus est exitus iudicii.

§ 2. Interim tamen, si agatur de crimine, qnod infamiam facti inducat, Ordinarius parochum prohibere potest, quominus curam animarum exerceat ac temporalem administrationem beneficii gerat; ea vero munia cum congrua fructuum assignatione Vicario aliive a se eligendo committat.

§ 3. Iudicio autem criminali finito, locus erit restitutioni parochi, vel eius administrativae amotioni, vel canonicae distitutioni, prout iustitia exigat et adiuncta ferant.

Kan. 31.

§ 1. Jeżeli proboszcz jest pozwany przed sąd jako oskarżony o zbrodnię, nie można go usunąć sposobem administracyjnym, dopóki proces kryminalny toczy się czy to przed forum kościelnem czy cywilnem, ale należy czekać na wynik procesu.

§ 2. Tymczasem jednak, jeżeli chodzi o zbrodnię, która ściąga niesławę, może Ordynaryusz nie pozwolić proboszczowi na spełnianie obowiązków duszpasterskich i odebrać administracyę temporaliów beneficyum; te zaś obowiązki niech poruczy wikaremu albo komuś innemu, kogo wybierze, wyznaczając mu stósowną część dochodów.

§ 3. Po ukończeniu zaś procesu kryminalnego ma być proboszcz albo restytuowany albo administracyjnie usunięty albo kanonicznie pozbawiony swego beneficyum — wedle tego, co nakazywać będzie sprawiedliwość i na co pozwolą okoliczności.

Can. 32.

Ordinarii nomine pro omnibus, quae in hoc titulo statuuntur, non venit Vicarius generalis, nisi speciali mandato ad hoc sit munitus.

Iis autem cito exsequendis, quae in hoc decreto statuuntur, SSmus Dominus Noster mandat, ut omnes et singuli Ordinarii quamprimum parochos aliquot consultores, iuxta praescripta can. 4. constituant. Quod vero ad examinatores attinet, si hi in dioecesi, sive in synodo sive extra synodum electi, habeantur, statuit ut, de cathedralis capituli vel consultorum dioecesanorum consilio, aut eos in officio confirmare (hac tamen

Kan. 32.

We wszystkich postanowieniach powyższych nie są objęci nazwą: »Ordynaryusz« Wikaryusze jeneralni, jeżeli nie otrzymali specyalnego mandatu do załatwienia tych spraw.

Żeby zaś postanowienia tego dekretu szybko weszły w życie, rozporządza Ojciec św., aby wszyscy Ordynaryusze jak najprędzej wybrali kilku proboszczów konsultorów, o których mowa w kan. 4. Co się zaś tyczy egzaminatorów, jeżeli ci istnieją w dyecezyi, czy to wybrani na synodzie czy poza synodem, postanawia, że tych mają Ordynaryusze, — zaciągnąwszy rady kapituły katedralnej lub konsultorów dyecezalnych,

lege, ut post quinquennium a munere cessent), aut ad novam examinatorum electionem, servata regula Can. 4., devenire possint, prout prudentia et adiuncta suaserint. Deficientibus vero in dioecesi examinatoribus, ad eorum electionem, servatis superius statutis, sine mora deveniant.

— albo zatwierdzić w urzędzie (z tem zastrzeżeniem, że po latach pięciu skończy się ich urzędowanie), — albo wybrać nowych egzaminatorów, — z zachowaniem reguły kan. 4. — wedle tego, co zalecać będą roztropność i okoliczności. Jeżeli zaś niema egzaminatorów w dyecezyi, mają być wybrani bezzwłocznie — z zachowaniem powyższych postanowień.

Praesentibus valituris, contrariis quibusvis non obstantibus.

C. CARD. DE LAI, Secretarius.

Datum Romae, die 20. Augusti 1910. Scipio Tecchi, Adsessor.

COMMISSIO DE RE BIBLICA.

DE AUCTORIBUS ET DE TEMPORE COMPOSITIONIS PSALMORUM.

I. Utrum appellationes *Psalmi David, Hymni David, Liber psalmorum David, Psalterium Davidicum*, in antiquis collectionibus et in Conciliis ipsis usurpatae ad designandum Veteris Testamenti Librum CL psalmorum; sicut etiam plurium Patrum et Doctorum sententia, qui tenuerunt omnes prorsus Psalterii psalmos uni David esse adscribendos, tantam vim habeant. ut Psalterii totius unicus auctor David haberi debeat?

Resp. Negative.

II. Utrum ex concordantia textus hebraici cum graeco textu alexandrino aliisque vetustis versionibus argui iure possit, titulos psalmorum hebraico textui praefixos antiquiores esse versione sic dicta LXX virorum; ac proinde si non directe ab auctoribus ipsis psalmorum, a vetusta saltem iudaica traditione derivasse?

Resp. Affirmative.

III. Utrum praedicti psalmorum tituli, iudaicae traditionis testes, quando nulla ratio gravis est contra eorum genuinitatem, prudenter possit in dubium revocari?

Resp Negative.

IV. Utrum, si considerentur Sacrae Scripturae haud infrequentia testimonia circa naturalem Davidis peritiam, Spiritus Sancti charismate illustratam in componendis carminibus religiosis, institutiones ab ipso conditae de cantu psalmorum liturgico, attributiones psalmorum ipsi factae tum in Veteri Testamento, tum in Novo tum in ipsis inscriptionibus, quae psalmis ab antiquo praefixae sunt; insuper consensus Iudaeorum, Patrum et Doctorum Ecclesiae, prudenter denegari possit prae-

cipuum Psalterii carminum Davidem esse auctorem, vel contra affirmari pauca dumtaxat eidem regio Psalti carmina esse tribuenda?

Resp. Negative ad utramque partem.

V. Utrum in specie denegari possit davidica origo eorum psalmorum, qui in Veteri vel Novo Testamento diserte sub Davidis nomine citantur, inter quos prae ceteris recensendi veniunt psalmus II. *Quare fremuerunt gentis;* ps. XV. *Conserva me, Domine;* ps. XVII. *Diligam te, Domine fortitudo mea;* ps. XXXI. *Beati quorum remissae sunt iniquitates;* ps. LXVIII. *Salvum me fac, Deus;* ps. CIX. *Dixit Dominus Domino meo?*

Resp. Negative.

VI. Utrum sententia eorum admitti possit, qui tenent, inter psalterii psalmos nonnullos esse sive Davidis sive aliorum auctorum, qui propter rationes liturgicas et musicales, oscitantiam amanuensium aliasve incompertas causas in plures fuerint divisi vel in unum coniuncti; itemque alios esse psalmos, uti *Miserere mei, Deus,* qui, ut melius aptarentur cirumstantiis historicis vel solemnitatibus populi iudici, leviter fuerint retractati vel modificati, subtractione aut additione unius alteriusve versiculi, salva tamen totius textus sacri inspiratione?

Resp. Affirmative ad utramque partem.

VII. Utrum sententia eorum inter recentiores scriptorum, qui indiciis dumtaxat internis innixi vel minus recta sacri textus interpretatione demonstrare conati sunt non paucos esse psalmos post tempora Esdrae et Nehemiae, quinimo aevo Machabąeorum, compositos, probabiliter sustineri possit?

Resp. Negative.

VIII. Utrum ex multiplici sacrorum Librorum Novi Testamenti testimonio et unanimi Patrum consensu, fatentibus etiam iudaicae gentis scriptoribus, plures agnoscendi sint psalmi prophetici et messianici, qui futuri Liberatoris adventum, regnum, sacerdotium, passionem, mortem et resurrectionem vaticinati sunt; ac proinde reiicienda prorsus eorum sententia sit, qui indolem psalmorum propheticam ac messianicam pervertentes, eadem de Christo oracula ad futuram tantum sortem populi electi praenuntiandam coarctant?

Resp. Affirmative ad utramque partem.

Die autem 1 Maii 1910, in audientia utrique Rmo Consultori ab actis benigne concessa, Sanctissimus praedicta responsa rata habuit ac publici iuris fieri mandavit.

Romae, 1 Maii 1910.

Fulcranus Vigouroux, P. S. S. Laurentius Jenssens, O. S. B.

Consultores ab actis.

L. 5192.

Poszukuje się metryki urodzin lub ślubu Ignacego Kozubskiego, urodzonego około r. 1790. w okolicy Szczucina, który w tejże okolicy około r. 1815. zawarł ślub małżeński z Julią Szuińską a zmarł około r. 1836 prawdopodobnie

w któremś z miasteczek okolicznych Szczucina, a może we wsi Skrzynka. Za wynalezienie i przedłożenie każdej z tych metryk ofiaruje honoraryum po 100 Koron Dr. Włodzimierz Kozubski, koncepista ministeryalny, w Wiedniu III. Rennweg I. a.

L. 5192.

Eternit nie nadaje się do pokrywania kościołów.

W roku bieżącym wybuchł pożar w zamku Engelstein przy Gmünd, przyczem stanowiący pokrycie dachu eternit zajął się i topniejąc, tworzył bańki, które pękając wśród ogłuszających eksplozyi, rozrzucały na 70 metrów daleko kawałki dachu, uniemożliwiając w ten sposób przystęp straży pożarnej.

Okazało się tedy, że eternit od ognia nie zabezpiecza, owszem, jako materyał wybuchowy staje się podczas pożaru niebezpiecznym. Gdy nadto swym szklisto szarym wyglądem zbyt ostro od tła okolicy się odcina i estetyczne wrażenie budynków monumentalnych psuje, c. k. Komisya centralna widziała się zmuszoną pismem z 17. sierpnia 1910. L. 2967. użycia jego zabronić. — O czem się WW. Duchowieństwo świeckie i zakonne zawiadamia.

Mutationes inter Venerabilem Clerum.

Institutus ad benef. in Iwkowa: R. Adalbertus Woźniczka, Coop. ad pers. de Siedlce.

Decorati Expos. canon. A. R. R. Dni: Kopernicki Ladislaus, Parochus de Zawada, Paczyński Michaël, Parochus de Trzciana, Sieniewicz Matthaeus, Par. de Góra ropczycka, Klamut Michaël, Catech. gymn. II. in Nowy Sącz et Sitko Romanus, Catech. gymn. in Mielec.

Constitutus: R. D. Siedlik Franciscus, Par. in Pogwizdów, II. Commiss. Eppalis ad doctr. relig. in schol. popul. Decanatus Bochniaënsis.

Translati R. R. Dni Cooperatores: Bogacz Andreas e Wierzchosławice ad Mielec, Orczyk Michaël e Pilzno ad Wierzchosławice, Sora Jacobus ex Uście solne ad Wiśnicz stary, Kania Antonius e Bobowa ad Siedlce (ad pers.), Bajorski Joannes, administr. in Iwkowa ad Tuchów, Bartoszewski Andreas e Radłów ad Kružlowa (ad pers.), Kołodziej Martinus e Kružlowa ad Radłów.

Z KONSYSTORZA BISKUPIEGO.

W Tarnowie, dnia 20 września 1910.

X. Dr. Władysław Mysor
Kanclerz.

† LEON
Biskup.

Nakładem Kleru Dyecezyalnego. Z Drukarni Zygmunta Jelenia w Tarnowie.